

USTAWA

z dnia 7 stycznia 1993 r.

o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży.

Uznając, że życie jest fundamentalnym dobrem człowieka, a troska o życie i zdrowie należy do podstawowych obowiązków państwa, społeczeństwa i obywatela, stanowi się, co następuje:

Art. 1. 1. Każda istota ludzka ma od chwili poczęcia przyrodzone prawo do życia.

2. Życie i zdrowie dziecka od chwili jego poczęcia pozostają pod ochroną prawa.

Art. 2. 1. Organy administracji rządowej oraz samorządu terytorialnego, w zakresie swoich kompetencji określonych w przepisach szczególnych, są obowiązane do zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej w szczególności poprzez:

- 1) opiekę medyczną na dzieckiem poczętym i jego matką,
- 2) pomoc materialną i opiekę nad kobietami w ciąży, znajdującymi się w trudnych warunkach materialnych, przez czas ciąży, porodu i po porodzie,
- 3) służby informacyjne, udzielające szczegółowych informacji na temat uprawnień, zasiłków i świadczeń przysługujących prawnie rodzinom, matkom zamężnym i niezamężnym oraz ich dzieciom, a także możliwości adopcji; służby informacyjne pomagają w rozwiązywaniu problemów psychologicznych i społecznych.

2. Organy administracji rządowej oraz samorządu terytorialnego, w zakresie swoich kompetencji określonych w przepisach szczególnych, są zobowiązane zapewnić obywatelom swobodny dostęp do metod i środków służących dla świadomej prokreacji.

3. Szkoła ma obowiązek udzielić uczennicy w ciąży urlopu oraz innej pomocy niezbędnej do ukończenia przez nią edukacji, w miarę możliwości nie powodując opóźnień w zaliczaniu przedmiotów. Jeżeli ciąża, poród lub połóg powoduje niemożliwość zaliczenia w terminie egzaminów ważnych dla ciągłości nauki, szkoła zobowiązana jest do wyznaczenia dodatkowego terminu egzaminu dogodnego dla kobiety, w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy.

4. Zakres i formy oraz tryb udzielania pomocy, o której mowa w ust. 1 i 2, określa, w drodze rozporządzenia, Rada Ministrów.

Art. 3. 1. Organy administracji rządowej oraz samorządu terytorialnego współdziałają i udzielają pomocy Kościołowi Katolickiemu, innym kościołom i związkom wyznaniowym oraz organizacjom społecznym, które organizują opiekę nad kobietami w ciąży, jak również organizują rodziny zastępcze lub udzielają pomocy w przysposabianiu dzieci.

2. Zakres, formy oraz tryb udzielania pomocy, o której mowa w ust. 1, określa, w drodze rozporządzenia, Rada Ministrów.

Art. 4. 1. Do programów nauczania szkolnego wprowadza się wiedzę o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia poczętego oraz metodach i środkach świadomej prokreacji.

2. Minister Edukacji Narodowej ustala szczegółowy program nauczania szkolnego, o którym mowa w ust. 1.

Art. 5. W ustawie z dnia 28 października 1950 r. o zawodzie lekarza (Dz. U. Nr 50, poz. 458 i Nr 53, poz. 489, z 1956 r. Nr 12, poz. 61 oraz z 1989 r. Nr 30, poz. 158) w art. 15 w ust. 2 skreśla się pkt 4.

Art. 6. W Kodeksie cywilnym wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8:

a) dotychczasową treść oznacza się jako § 1,

b) dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Zdolność prawną ma również dziecko poczęte; jednakże prawa i zobowiązania majątkowe uzyskuje ono pod warunkiem, że urodzi się żywe.”

2) po art. 446 dodaje się art. 446¹ w brzmieniu:

„Art. 446¹. Z chwilą urodzenia dziecko może żądać naprawienia szkód doznanych przed urodzeniem.”

Art. 7. W Kodeksie karnym wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 23a dodaje się art. 23b w brzmieniu:

„Art. 23b. § 1. Dziecko poczęte nie może być przedmiotem działań innych niż te, które służą ochronie życia i zdrowia jego lub jego matki, z wyjątkiem działań określonych w § 2.

§ 2. Dopuszcza się badania przedurodzeniowe nie zwiększające wyraźnie ryzyka poronienia, w przypadku gdy:

1) dziecko poczęte należy do rodziny obciążonej genetycznie,

2) istnieje podejrzenie występowania choroby genetycznej możliwej do

wyleczenia, zalecenia bądź ograniczenia jej skutków w okresie płodowym,

3) istnieje podejrzenie ciężkiego uszkodzenia płodu.”

2) po art. 149 dodaje się art. 149a i 149b w brzmieniu:

„Art. 149a. § 1. Kto powoduje śmierć dziecka poczętego,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Nie podlega karze matka dziecka poczętego.

§ 3. Nie popełnia przestępstwa określonego w § 1 lekarz, podejmujący to działanie w publicznym zakładzie opieki zdrowotnej, w przypadku gdy:

1) ciąża stanowiła zagrożenie dla życia lub poważne zagrożenie dla zdrowia matki, stwierdzone orzeczeniem dwóch lekarzy innych niż lekarz podejmujący działanie, o którym mowa w § 1, przy czym orzeczenie to nie jest niezbędne w przypadku natychmiastowej konieczności uchylenia zagrożenia dla życia matki,

2) gdy śmierć dziecka poczętego nastąpiła wskutek działań podjętych dla ratowania życia matki albo dla przeciwdziałania poważnemu uszczerbkowi na zdrowiu matki, którego niebezpieczeństwo zostało potwierdzone orzeczeniem dwóch innych lekarzy,

3) badania prenatalne, potwierdzone orzeczeniem dwóch lekarzy innych niż lekarz podejmujący działanie, o którym mowa w § 1, wskazują na ciężkie i nieodwracalne uszkodzenie płodu,

4) zachodzi uzasadnione podejrzenie, potwierdzone zaświadczeniem prokuratora, że ciąża powstała w wyniku czynu zabronionego.

§ 4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach sąd może odstąpić od wymierzenia kary wobec sprawcy przestępstwa określonego w § 1.

Art. 149b. Kto stosując przemoc wobec kobiety ciężarnej powoduje śmierć dziecka poczętego albo w inny sposób powoduje śmierć dziecka poczętego bez zgody kobiety ciężarnej lub przemocą, groźbą bezprawną albo podstępem doprowadza matkę dziecka poczętego do pozbawienia życia tego dziecka, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.”

3) skreśla się art. 153 i 154,

4) po art. 156 dodaje się art. 156a w brzmieniu:

„Art. 156a. § 1. Kto powoduje uszkodzenie ciała dziecka poczętego lub rozstrój zdrowia zagrożający jego życiu,

podlega karze ograniczenia wolności do lat 2.

§ 2. Nie popełnia przestępstwa lekarz, jeżeli uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia dziecka poczętego są następstwem działań leczniczych, koniecznych dla uchylenia niebezpieczeństwa grożącego zdrowiu i życiu kobiety ciężarnej lub dziecka poczętego.

§ 3. Nie podlega karze matka dziecka poczętego, która dopuszcza się czynu określonego w § 1.”,

5) w art. 157:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 156 § 1 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.”,

b) dodaje się nowy § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Tej samej karze podlega sprawca czynu określonego w art. 149a § 1, art. 149b lub 156a § 1, jeżeli następstwem tego czynu jest śmierć matki dziecka poczętego.”,

c) dotychczasowy § 2 otrzymuje oznaczenie § 3.

Art. 8. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95, Nr 32, poz. 191, Nr 34, poz. 199, Nr 43, poz. 253 i Nr 89, poz. 518, z 1991 r. Nr 4, poz. 18 i Nr 110, poz. 473 oraz z 1992 r. Nr 85, poz. 428 i Nr 100, poz. 499) w art. 7 w ust. 1 dodaje się pkt 16 w brzmieniu: „16) zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej.”

Art. 9. 1. Po upływie roku od dnia wejścia w życie ustawy Minister Zdrowia i Opieki Społecznej przedłoży Sejmowi sprawozdanie z wykonywania ustawy oraz o skutkach jej stosowania.

2. Odpowiednie sprawozdania przedłożą Ministrowie Sprawiedliwości, Edukacji Narodowej oraz Pracy i Polityki Socjalnej w odniesieniu do spraw wchodzących w zakres ich kompetencji.

Art. 10. Traci moc ustawa z dnia 27 kwietnia 1956 r. o warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. Nr 12, poz. 61 i z 1969 r. Nr 13, poz. 95).

Art. 11. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*